

Prosjektbeskrivelse

«Skattkammeret Odda»

En utlåssentral av fritidsutstyr for barn og ungdom

Kirkens Bymisjon

21.9.2016

Innholdsfortegnelse:

1. Bakgrunn	s.3
• Fattigdom i Norge	s.3
• Fattigdom i Odda	s.4
• Gjenbruk og miljø	s.5
2. Prosjektperiode	s.6
3. Innhold	s.6
4. Formål	s.8
5. Samarbeidspartnere og rekruttering av brukere	s.8
6. Målsetninger	s.9
7. Lokalisering	s.9
8. Bemanning og åpningstid	s.10
9. Frivillighet	s.10
10.Økonomi	s.10
11.Styringsgruppe og arbeidsgruppe	s.11
12.Markedsføring, omdømme og sponsor	s.12
13.Evaluering	s.12

1. Bakgrunn

Kirkens Bymisjon er en åpen og inkluderende organisasjon som arbeider i over 20 byer i Norge blant mennesker som strever med hverdagen på ulike måter. Bymisjonen driver tiltak innenfor forebyggingsarbeid blant barn og unge, rus- og fattigdomsarbeid eller ettervern. Vår visjon er at mennesker skal erfare respekt, rettferdighet og omsorg. Derfor er vårt slagord «Rom for alle».

Kirkens Bymisjon har siden 2012 drevet et arbeidstreningstiltak «I Jobb Odda» i samarbeid med Odda Kommune og Helsedirektoratet. Etter dette har Bymisjonen hatt i gang tiltakene «Arbeid og bolig – hånd i hånd», «Møteplassen» og en etterverns gruppe for å hjelpe rusmiddelavhengige tilbake til en normal hverdag. Bymisjonen i Odda har så langt fokusert på å hjelpe aktive rusmiddelavhengige personer og ønsker nå å også bidra til det gode forebyggingsarbeidet som skjer i Odda Kommune. I samarbeid med Odda Kommune og Nav Odda planlegges nå opprettelsen av et nytt tiltak med fattigdomsbekjempelse som mål, med barn og ungdom som målgruppe.

Fattigdom i Norge:

I følge BUF-direktoratet lever 9,4% av alle barn i Norge i fattigdom etter EUs målemetode for lavinntekt. 6,1% av alle barn lever i familier som har mottatt sosialhjelp det siste året og 11,8% av alle barn lever i familier som mottar mer enn halvparten av sin samlede inntekt fra offentlige overføringer. (https://www.bufdir.no/Statistikk_og_analyse/Barnefattigdom/)

Gruppene barn med enslige forsørgere, familier med mange barn, innvandrerfamilier og familier uten tilknytning til arbeidslivet er særlig utsatt for å oppleve fattigdom i Norge. Om lag halvparten av alle barn som opplever fattigdom i Norge kommer fra innvandrerfamilier.

«Fattigdomsrapporten 2015» sier at den økte fattigdommen vi har sett det siste tiåret kan i stor grad tilskrives den store nettoinnvandringen. De siste årene har antall barn i norske familier med lavinntekt også begynt å øke noe. Det etterlyses en helhetlig oppfølging av barn og ungdom gjennom livsløpet for å hindre frafall fra skole og sosiale arenaer. Fokuset bør ligge på blant annet faglige og sosiale faktorer knyttet til arenaer for barns og ungdoms læring og utvikling. Rapporten konkretiserer dette ved å si at det bør prioriteres at barn får tilgang gode arenaer for læring og sosialinkludering. («Fattigdom og levekår i Norge, Tilstand og utviklingstrekk – 2015», Langeland, Dokken og Barstad)

Fattigdom er allikevel mer enn bare lav inntekt. For barn er det også en manglende mulighet til å delta på aktiviteter som andre barn får muligheten til eller kjøpe det samme som de andre barna

kjøper for å være en del av fellesskapet. Fattigdom skaper ulikheter og fattigdom fratår muligheter. NOVA-undersøkelsen «Barns levekår» har gjennomgående anbefalt mer vekt på gratis fritidsaktiviteter som en måte å avhjelpe effektene av barnefattigdom på. Forskerne bak denne studien legger vekt på at barn ikke bare er vedheng til voksne innenfor familien, men at de også har sine egne liv med venner, på fritidsarenaer osv. Billigere eller gratis fritidsaktiviteter kan bidra til å redusere risikoen for at barn blir sosialt ekskludert. Forskning på barns opplevelse av fattigdom har framhevet risikoen for å bli sosialt ekskludert, å ikke kunne delta der andre barn og unge er, som et av de såreste punktene i barns fattigdomsopplevelse. For barn i innvandrerfamilier er det et viktig tilleggspoeng at deltakelse på felles arenaer vil fremme integrering og språkbeherskelse.

http://www.faf.no/media/com_netsukii/20212.pdf

Siden 2015 har Kirkens Bymisjon drevet utlånsentralen «Skattkammeret Haugesund» med gode resultater. Dette er et tiltak hvor alle barn og unge i Haugesund kan komme for å låne det de ønsker av sport- og fritidsutstyr uavhengig av inntekt eller status. Vi ønsker å benytte våre erfaringer fra tiltaket i Haugesund til å starte opp et tilsvarende tiltak i Odda. Vi ønsker videre at tiltaket skal fokusere på å skape integrering og redusere ulikheter for innvandrerfamilier og for familier som opplever fattigdom. Vi ønsker å avlaste barnevernstjenesten og Nav i arbeidet med å skape en bedre hverdag for barn og unge i Odda Kommune og vi ønsker å fokusere på gjenbruk og miljø.

Om fattigdom i Odda

Det er lett å tenke på fattigdom i Norge som et storbyproblem, men fattigdom ser Bymisjonen i hele landet. Nav Odda opplyser at pr. 31.8.2016 var det registrert 173 sosialklienter i 2016 i Odda Kommune. Av disse er 40 registrert som omsorgspersoner for ett eller flere barn under 18 år, derav var 20 enslige og 20 i parforhold. Til sammen er det 87 barn som bor i husholdninger som har mottatt økonomisk sosialhjelp så langt i 2016. I følge Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet bor 5,9% av barn i Odda Kommune i husholdninger med vedvarende lav inntekt. Det tilsvarer 69 barn. Ser man kun på de siste få årene er tallet 7,2%, 95 barn. 10,7%, eller 141 barn, i Odda Kommune lever i husholdninger som mottar mer enn halvparten av samlet inntekt gjennom offentlige overføringer og 7,1% bor i husholdninger uten yrketstilknyttede personer.

https://www.bufdir.no/Statistikk_og_analyse/Barnefattigdom

Asylmottaket Hero Odda opplyser på forespørsel om innvirkningen av fattigdom blant sine barn og unge i Odda at:

«For de litt eldre barna kommer økonomi på toppen av det å være ny i et land, i en by, og samtidig ha den bakgrunnen som de har med å komme fra konfliktområder, ha gjennomlevd flukt/reise etc. I tillegg, har de altså kommet til (ett av) verdens rikeste land, et land hvor enhver tenåring med noenlunde respekt for seg selv har minst et par Apple-produkter, sykkel, merkeklær etc. Her generaliserer jeg selvsagt, men jeg mener skillet er klart. Dermed opplever vi at en del barn i mottak opplever at de er «annerledes» all den tid de færreste har mulighet/råd til å leve etter norsk standard den første tiden, altså den tiden man bor i et mottak. Sånn sett er det i så fall sammenfallende med diverse beskrivelser av hvordan det er å leve med begrensede økonomiske midler i Norge i dag.»

Den kommunale flyktningetjenesten i Odda skriver om deltakerne i introduksjonsprogrammet:

«I flyktningetjenesten opplever vi at barn deltar lite i kulturelle aktiviteter på grunn av at foreldrene har manglende økonomi/språkforståelse. Noen er selvfølgelig flinkere enn andre, og det er vår oppgave i tjenesten å legge til rette for opplysning og integrering. Utfordringen for oss nå, er manglende barnehageplass, som resulterer i at en av foreldrene (som regel mor), blir holdt utenfor introprogram og må forholde seg til NAV. Dette hindrer tidlig integrering, og setter familien i en litt økonomisk utfordring.

«Vi prøver å få inn brukt utstyr som fotballsko ol, men noe må de kjøpe selv. Utgiftene Flyktningetjenesten har, er å betale for medlemskap i en aktivitet det første året. Etter det må de betale selv, og det kan resultere i at de melder barna ut av aktiviteten. En del er fremdeles i det første året hvor vi betaler for aktiviteten, så det skal bli spennende å se hva som skjer når det er omme.»

Gjenbruk og miljø:

Siden 1990 har det private forbruket over fordoblet seg i faste kroner. Per innbygger har forbruket økt med tre fjerdedeler på denne tiden, selv om det i 1990 allerede var blant verdens høyeste.

Langtidsprogrammet 1994-1997 forventet en fordobling av det private forbruket per person fra 1989-nivået til 2030, men vi ser nå at vi kommer til å få en fordobling lenge før 2030.

Perspektivmeldingen fra 2013 anslår en ytterligere økning med en tredobling av produksjon og forbruk innen 2060. Økt livskvalitet i det norske samfunnet er ikke lenger knyttet til økt forbruk. Livskvaliteten er relativt stabil over tid, mens inntekten og antallet eiendeler har økt stekt siden 2001. På overordnet nivå henger ikke lenger penger og livskvalitet sammen. Et lavere og mer

miljøvennlig forbruksnivå kan derfor kombineres med mer målrettet innsats for å skape et bedre samfunn basert på nye parametere for hva som gir velferd.

(<https://www.stortinget.no/globalassets/pdf/representantforslag/2014-2015/dok8-201415-119.pdf>)

I Stortingets representantforslag 119S – 2014-2015 nevnes det 6 punkter som er viktige forbuksreducerende tiltak som bør vektlegges i Norge i fremtiden. Deling av varer er et av disse punktene:

«Fremme deling av varer. Det offentlige Norge gjør i dag dette på ett område – trykksaker og delvis andre medier – ved at alle kommuner har folkebibliotek ... Det finnes en lang rekke andre varer som folk gjerne bruker få ganger eller i kort tid – bl.a. leker, fritidsutstyr, verktøy og redskap av ulike slag – og der utlåns- eller utleieordninger kunne fylle mye av behovet.»

(<https://www.stortinget.no/globalassets/pdf/representantforslag/2014-2015/dok8-201415-119.pdf>)

2. Prosjektperiode

Prosjektets varighet blir fra 1.1.2017 til 31.12.2019

3. Innhold

Deltakelse i sports- og andre fritidsaktiviteter kan være kostbart. Krav til blant annet utstyr, medlemskontingenter og inngangsbilletter gjør at prislappen for deltakelse ofte blir høy. Noen ganger så høy at mange barn og unge opplever å bli ekskludert fra å delta. Dette ønsker Skattkammeret å forhindre.

Skattkammeret har en visjon om at alle barn og unge skal ha mulighet til å delta i sports- og friluftaktiviteter, uansett. Dette innebærer at Skattkammeret arbeider for å gjøre det enkelt for barn og unge å delta i de aktivitetene de ønsker, uavhengig av familiens økonomi. Ved å tilby gratis utlån av sportsutstyr og arrangere kostnadsfrie aktiviteter, ønsker vi å sikre barn og unge mulighet til deltakelse. I tillegg ønsker Skattkammeret å fremme et miljøvennlig perspektiv ved å oppfordre til gjenbruk av sportsutstyr.

Skattkammeret skal være et lavterskeltilbud for barn og unge i alderen 6-18 år. Dette blir et tiltak for alle barn, ikke bare de som opplever fattigdom. For å få dette til, kreves det at vi har sportsutstyr med god standard som er nytt og moderne. Vi ønsker at bruk av tilbudet skal «ufarliggjøres» blant alle barn og unge, og at foreldre tenker på «Skattkammeret i Odda» som et reelt alternativ til å kjøpe fritidsutstyr til sine barn.

Tiltaksleder skal, med sitt tette samarbeid med barnevernstjenesten, skoler og OppMot (læringscenteret Opplæring-Motivasjon), være med å avdekke sosiale problemer og finne gode løsninger ved hjelp av dets sosiale kompetanse og tilstedeværelse. Skattkammeret skal også legge til rette for å skaffe midler til, og organisere, fritidsaktiviteter i sommerferien for de barna som ikke har andre tilbud.

Tiltaksleder skal fokusere på å rekruttere frivillige til å hjelpe med drift av tiltaket på ettermiddagstid og i helger, samt for å hjelpe med praktiske hensyn for å gi flere barn mulighet til å delta på fritidsaktiviteter.

Med bakgrunn i erfaringer fra Skattkammeret i Haugesund ønsker vi å opprette en stipendordning hvor brukere av tiltaket skal få mulighet til å søke om stønad til medlemskap i lag og organisasjoner. Her vil vi oppfordre idrettslag og klubber/foreninger til å donere medlemskap til Skattkammeret. Privatpersoner eller firma som ønsker å donere til tiltak som går direkte til barn, vil oppfordres til å donere til denne stipendordningen. Stipendet vil markedsføres hos blant annet Nav og barneverntjenesten.

Vi ønsker å hjelpe til med å tilrettelegge for at barn i større grad skal delta i organisert aktivitet. Barn og unge fra husstander med lav sosioøkonomisk status er i mindre grad enn andre deltakere i organiserte aktiviteter (Enjolas, Steen-Johnsen & Ødegard, 2012). For å bidra til større deltakelse er det viktig å fokusere på familiens mulighet for å bygge nettverk, øke sosial tillit og å skape en tilhørighet i området der en bor. I Norge har vi et rikt organisasjonsliv og det finnes gode lokaliteter i de fleste av bygdene til organiserte aktiviteter.

Mange av lagene og organisasjonene jobber godt for å inkludere alle som ønsker å delta, men på grunn av lav inntekt i familien og manglende inkludering, hindres imidlertid noen barn fra å delta (Barn som lever i fattigdom, Regjeringens strategi, 2015-2017). Den mest vanlige måten å bli deltaker i en organisert aktivitet er ved at foreldre eller andre introduserer barna for aktiviteten. Der foreldrene ikke har økonomisk anledning er det viktig at andre stiller opp.

Riksrevisjonen har påpekt at det er behov for et knutepunkt som binder sammen arbeidet. Det må drives aktivt, oppøkende arbeid for å nå de mest utsatte familiene (Barn som lever i fattigdom, Regjeringens strategi, 2015-2017).

Det er ønskelig at Skattkammeret i Odda skal adressere dette behovet direkte. Kirkens Bymisjon har mye kompetanse og kunnskap med overføringsverdi fra lignende tiltak som kan benyttes her. Dette innebærer blant annet læring av metodebruk, målsetting og organisering. metoder og organisering slik at andre enkelt kan ta dette i bruk.

Vi ser at det krever tid og at det er viktig å knytte til seg nøkkelpersoner. Å bygge tillit hos alle parter, både ansatte, organisasjonene og barna/familiene er tidkrevende og må jobbes systematisk med.

Det må utarbeides kursopplegg for frivillige og en til to fagdager i året for ansatte og organisasjonene. Dette for å øke kompetansen og for å bygge tillit.

4. Formål

- Skattkammeret har som formål å bekjempe fattigdom blant barn og unge i Odda Kommune,
- det skal gi barn og ungdom som i liten grad benytter seg av eksisterende fritidstilbud bedre mulighet til å delta,
- bidra til økt integrering av barn og ungdom med innvandrerbakgrunn,
- jobbe mot «bruk og kast»-mentaliteten og presisere verdien av gjenbruk og
- skape en arena hvor frivillig arbeidskraft blir en viktig del av gjennomføring av tiltaket.

5. Samarbeidspartnere og rekruttering av brukere

- Skattkammeret ønsker å samarbeide tett med Odda Barneskole, Tyssedal Barneskole, Odda Ungdomsskole og Odda Videregående skole med rekruttering av brukere av tiltaket og markedsføring av tiltaket.
- Sosiale media vil benyttes som en rekrutteringsarena.

- Barneverntjenesten og Nav vil informere om tiltaket til aktuelle familier.
- Oppmot blir en viktig samarbeidspartner og vil benytte seg aktivt av tiltaket til sine brukere.
- Det ønskelig å benytte Oddaprodukt for reparasjon og vedlikehold av utstyr, samt å tilby dem mulighet til utplassering av sine deltakere for jobb hos tiltaket.
- Tiltaket skal samarbeide med kommunens prosjekt «Tidlig Ute» som har rusforebygging blant ungdom som formål.
- Tiltaket ønsker å inngå samarbeid med lokale lag og organisasjoner for å komme til gode løsninger for familier i en utfordrende økonomisk situasjon.
- Tiltaksleder skal samarbeide tett med Flykningstjenesten og Hero Odda for å se til at de som trenger tilbudet benytter seg av det.
- Leder for Skattkammeret i Haugesund vil være mentor i etableringen av tiltaket.
- Odda Frivilligsentral vil være en viktig samarbeidspart for rekruttering av frivillige.
- OppMot har i dag en utstyrsbank for fritidsutstyr som de benytter i sitt arbeid. Det vil være naturlig å se på muligheten for å sentralisere disse tiltakene, i den grad det lar seg gjøre i praksis.

6. Målsetninger

- Mellom 50-80 familier skal benytte tiltaket.
- 1-2 personer skal til enhver tid være i arbeidstrening hos Skattkammeret.
- Skattkammeret skal redusere barn og unges opplevelse av ulikhet på bakgrunn av familiens inntekt eller arbeidssituasjon,
- bidra til at flere barn får delta på de fritidsaktivitetene de ønsker,
- skal benytte frivillig arbeidskraft og
- tiltaket skal avlaste kommunens sosiale tjenester å avdekke sosiale problem og aktualisere forhold som skaper ulikheter blant barn og unge.

7. Lokalisering

Kirkens Bymisjon har inngått en avtale med Oddaprodukt AS om å leie Malthøl 20. Dette lokalet har tidligere blitt brukt til dagligvarebutikk og senest bruktbutikk. Lokalet vil trenge noe oppussing, men

er svært godt egnet for bruken og har en perfekt lokalisering rett ved siden av Odda Ungdomsskole og i gåavstand til Odda Videregående Skole, Odda Stadion og Oddahallen.

8. Bemanning og åpningstid

Tiltaket bemannes av en 100% stilling med sosialfaglig kompetanse. Videre er det ønskelig med bruk av arbeidspraksis igjennom Nav og bruk av frivillig arbeidskraft.

Skattkammeret skal holde åpent hver mandag, onsdag og fredag kl. 8-15, tirsdag og torsdag kl. 14-18 og lørdag kl. 10-14.

9. Frivillighet

Vi ønsker å benytte frivillig arbeidskraft til å holde Skattkammeret åpent på ettermiddagstid og i helger. For familier som har praktiske utfordringer som fører til at barna ikke får delta på aktiviteter, ønsker vi å kunne hjelpe med dette også, blant annet med transport ved behov.

Tiltaket vil kreve en stor andel frivillige, og rekruttering og oppfølging av disse vil være en viktig del av tiltaksleders ansvarsområde. Vår erfaring sier at det vil kreves minst 20 frivillige for å kunne tilby ønsket åpningstid og oppgaver. Odda Frivilligsentral blir en viktig samarbeidspart for denne rekrutteringen, men vi ønsker også å rekruttere studenter på idrettslinjen og i lokale lag og foreninger.

10. Økonomi

Tiltakets inntekter vil komme fra kommunale midler, offentlige tilskuddsordninger og sponsormidler. Bymisjonen og kommunen må samarbeide om statlige tilskudd fra UDI, Buf-direktoratet, Kulturdepartementet og Fylkesmannen.

Kirkens Bymisjon sin egenandel i tiltaket er bruk av frivillig arbeidskraft. Tiltaksleder vil rekruttere frivillige for å fylle tiltakets behov på 33 timer pr. uke. Dette tilsvarer en årlig egenandelsverdi på kr. 343 200,-.

Budsjett i perioden:

Utgifter:	2017:	2018:	2019:
Lønnsutgifter, 100% sosialfaglig stilling	585 000,-	600 000,-	614 000,-
Husleie og strøm	150 000,-	150 000,-	150 000,-
Utstyr/inventar	300 000,-	20 000,-	20 000,-
Adm. kostnader Kirkens Bymisjon 13%	169 000,-	173 000	178 000
Kontor/IT/data/anlegg/telefon	30 000,-	30 000,-	30 000,-
Kurs og kompetanseheving	5 000,-	5 000,-	5 000,-
Forsikring	2 000,-	2 000,-	2 000,-
Reklame	30 000,-	20 000,-	20 000,-
Revisjon	2 000,-	2 000,-	2 000,-
Aktiviteter	30 000,-	30 000,-	30 000,-
Oppdragsutgifter	12 000,-	12 000,-	12 000,-
Arrangementkostnader	15 000,-	15 000,-	15 000,-
Kjøregodtgjørelse/kost/losji	5 000,-	5 000,-	5 000,-
Samlet	1 335 000,-	1 064 000,-	1 083 000,-

11. Styringsgruppe og arbeidsgruppe

Styringsgruppen vil samles 2 ganger i året og vil inneholde deltakere fra:

- Kirkens Bymisjon
- Oppvekstsektoren i Odda Kommune
- Nav Odda

Arbeidsgruppen vil samles 4 ganger i året og vil inneholde deltakere fra:

- Skattekammeret Odda
- Kirkens Bymisjon Odda

- OppMot
- Hardanger Barnevern
- Flyktningetjenesten
- Hero Odde

12. Markedsføring, omdømme og sponsor

Prosjektet vil markedsføres i lokale medier, samt aktiv bruk av sosiale medier. Reklameplakater vil også bli hengt opp på skole, i idrettsklubber og i sentrum.

Erfaring fra Haugesund viser at dette tiltaket opplever mye positiv oppmerksomhet blant folk flest. Dette medførte at Skattkammeret i Haugesund fikk kr. 70 000,- i gaver de første 3 månedene etter oppstart.

Tiltaket er ikke tenkt å være en konkurrerende faktor til lokale butikker i Odde. Fritidsutstyr vil bli kjøpt lokalt, og håper at utlån vil resultere i at barn får mulighet til å delta i flere fritidsaktiviteter og etter hvert kjøpe eget utstyr lokalt.

13. Evaluering

- Det blir gjennomført en årlig intern evaluering igjennom prosjektperioden.
- Evaluering i samarbeid med samarbeidspartnere/tilskudds givere etter endt prosjektperiode.

Kirkens Bymisjon Odde

Referanser:

Barn som lever i fattigdom, Regjeringens strategi, 2015-2017

Enjolas, Steen-Johnsen & Ødegard, 2012

<https://www.stortinget.no/globalassets/pdf/representantforslag/2014-2015/dok8-201415-119.pdf>

http://www.fafo.no/media/com_netsukii/20212.pdf

«Fattigdom og levekår i Norge, Tilstand og utviklingstrekk – 2015», Langeland, Dokken og Barstad

https://www.bufdir.no/Statistikk_og_analyse/Barnefattigdom/

Erik Mikkelsen, konst. mottaksleder Hero Odda

Elisabeth Hauge, Flyktningetjenesten i Odda

Øyvind Haugsnes, Seniorrådgivert Nav Odda